

Peters tanár úr szerint a régiebb löszben főleg *pupa dolium*, ritkábban *helix hispida*, néhány *clausilia* és *succinea*-faj fordul elő, úgy mint a felső Dunakörnyéken; ellenben az újabb lösz a *helix pomatia* jellemzi.

A nagy Svábhegy keleti lejtjén a városi kút alatt szarvas csontokat kaptam a löszből, melyek azonban egészen el voltak korhadva, kivéve a szarvakat, s ezeket Langer tanár úr a most élő fajoknak, *cervus elaphus* és *c. dama*, ismerte.

Budaörsről, a helységbeli pincék egyikéből, tehát szintén löszből lófogakat kaptam, melyeken azonban az elmállásnak meglehetősen nyomai vehetők észre.

3) Az állati élet barlangokban.

Pestbuda közelebbi környékén csak az egy Gellérdhegy az, melyben kihalt barlangi állatok jönnek tudtommal elő. 1857-ben a fellegvár építésekor, a mint a délnyugoti részen az alapfal számára a követ löporral fejtették, egy párszor történt, hogy a lövés nem ki, hanem befelé hatott.

Ilyenkor barlangba szakadtak, s nevezetesen találtak kettőt. Az egyik a cisterna közepétől kissé éjszakra fekszik, lement több ölnyire, szélessége 11 bécsi láb. A másik a cisterna közepétől délre esik Promontor felé, mélysége vagy 10 láb. Mind a kettőnek falain mészkéreg vagy lelógó csepkövek voltak, de a másodikban állati csontokat is találtak vereses agyagba temetve. Ezekből egy *ursus spaeleus* koponya a muzeumba jutott, s utólagosan én is szereztem még hozzá egy *bos priscus* phalanxot.

Én az ásások idején külföldön voltam, s mind ezen adatok birtokába csak utólagosan (1854.) jutottam azon palér által, ki a munkálatokat vezette. Az ő útmutatása nyomán Petényi úrral kerestük azon barlang nyitját a hegyoldalban, melybe a munkások felülről szakadtak, és úgy vélem fel is találtuk, mert a Gellérdhegy déli oldalán a cisterna alatt egy helyen a kőzet ugyan olyan vereses és porhanyó agyag, melybe a csontok betemetve találtattak. Ez anyagba csupán pálcánkkal is képesek voltunk behatni, noha a hegyoldal különben kizárólag szilárd kőzetekből áll.

c) Harmadkori képletek.

Az egymástól élesen elváló harmadkori képletek sora felülről lefelé következő:

Neogen	}	1) Futó homok, kavics trachyttal.
		2) Felső- vagy congeria-agyag.
		3) Cerithiumrétegek.
		4) Lajtamész.
		5) Kavics, trachyt nélkül.
		6) Édesvízmész.
		7) Alsó vagy tengeri agyag.
Eocen	}	8) Márga.
		9) Nummulitmész.

Pest-Buda harmadkori képletei legalkalmasabban e két csoportra oszlanak fel. Az első vagy neogen csoport tagjai oly szoros összefüggésben vannak rétegzeti s képződési viszonyaikra nézve egymással, hogy azok elválasztása csak némi erőszakkal történhetnék. Hasonlóan a bécsi medencéhez, mely nem egyéb mint egy öble a nagy magyar medencének, s a melynek viszonyai ha nem is tán egészen, de nagy részt bírták Hörnes urat arra, hogy a harmadkori csoportok ez osztályát egybe vonja, s a neogen öszves névvel nevezze.

Az eocen-rétegek saját faunájok s rétegzeti viszonyaik szerint élesen válnak a neogen kőzetektől el, s azoknál Pest-Buda közelében két képletet különböztethetünk meg: felsőt, mely kizárólag márgából, és alsót, mely nummulitmészből áll:

1) Futó homok, kavics trachyttal.

Legújabb neogenrétegek között azon homok és kavics, mely Budán a keserűvizek rónáján Promontornál, innét átmenve a folyam bal partjára, Soroksárnál, a sz.-lőrinci pusztán, Kőbányán, a csömöri hegyeken, s innét föl a Duna felé kanyarodva csaknem egész Vácig a legfelsőbb réteget képezi. — Fölötte legtöbbnyire semmi, helyenként egy gyenge televény réteg Kis-Cellen ellenben az egész negyedkori mésztuffképlet van, alatta a legtöbb helyen a felső vagy con-